

OLÁH LÁSZLÓ

A rendészeti bűnmegelőzés gyakorlata és lehetőségei 2011-ben

A Budapesti Rendőr-főkapitányságon a megelőzési tevékenység fontosságának hivatalos deklarálása kapcsán 1991. december 1-jén megalakult a Vagyonvédelmi Tanácsadó és Propagandaosztály, amely a Bűnügyi Igazgatóság Bűnügyi Osztályának alárendeltségébe került, és az akkori Deák téri székházban kezdte meg működését ideiglenes körülmények között. Ekkor még a bűn- és baleset-megelőzés egy szervezeti egységet alkotott tizennyolc beosztottal. Az osztály vezetésével a korábban bűnügyi nyomozóként tevékenykedő *Mazula Károly* alezredest bízták meg, aki óriási lelkesedéssel kezdte meg kiépíteni a megelőzési munka fővárosi alapjait. Nevéhez fűződik a rendőrség biztonságra nevelő iskolai programjának, a DADA-nak a meghonosítása Budapesten, valamint a rendészeti bűnmegelőzés korszerűsítése, fejlesztése. Osztályvezetői munkája után továbbra is szívügyének tekintette a megelőzés területét, így a későbbiekben a BM Társadalmi Kapcsolatok Főosztályának állományában az Országos Bűnmegelőzési Tanács titkára, 2000-től az Országos Bűnmegelőzési Tanács elnöke, 2003-tól a Belügyminisztérium Országos Bűnmegelőzési Központ Koordinációs Főosztályának vezetője lett.

A rövid átmeneti elhelyezés után az egység a BRFK Thököly úti épületben kapott helyet, ahol csaknem hét esztendőn át dolgozott. Az 1998-as költözéskor nem csupán a tevékenység helyszíne, hanem az osztály szervezeti felépítése is megváltozott. A baleset-megelőzéssel foglalkozó csoport a Hungária körúton, a közlekedésrendészeti főosztály égisze alatt működött tovább, míg a speciálisan bűnmegelőzéssel foglalkozó állomány a Teve utcai épületben kezdte meg tevékenységét, immár hivatali keretek között. Az egységen belül bár nem külön, de tevékenységi körében élesen körülhatárolva továbbra is működött a Vagyonvédelmi Tanácsadó Szolgálat. A szolgálat először az V. kerületi Báthory utcában, majd a Belgrád rakparton kapott otthont. Mintegy két év elteltével a bűnmegelőzési osztály ismét újabb objektumba költözött, a XIII. kerületi Garam utcába, ez mintegy tíz évig teremtett nyugodt, ideális körülményeket a munkához.

Sajnos az utóbbi másfél évről ez nem mondható el, hiszen ez idő alatt az osztály megfordult a II. kerületi Gyorskocsi utcában, majd 2010 októberében

a IX. kerületi Páva utcai objektumba került. Ez a fajta „mobilitás” valamelyest rányomja bélyegét a lakossággal való kapcsolattartásra, hiszen a személyes elérhetőséggel kapcsolatban időről időre újabb címeket kell bevezetni a köztudatba. Említést kell tenni a BRFK Bűnmegelőzési Osztály tevékenységének jellege, kapcsolattartása és a munkahelyként funkcionáló objektumok jellege, megközelíthetősége között húzódó éles határvonalakról. Hiszen a Gyorskocsi utca mint rendőrségi fogda kialakításakor nem a lakosságközpontság, a könnyű megközelítés volt az elsődleges szempont.

Az osztályon jelenleg tizennyolcan dolgoznak, tizenegy tiszt, két tiszthelyettes, két nyugállományból visszafoglalkoztatott köztisztviselő és két szintén több évtizedes tapasztalattal felvértezett nyugdíjas szerződéssel foglalkoztatva, valamint egy közalkalmazott.

A rendőrszakmai végzettség mellett négy kollégának van speciális, a megelőzéshez szorosan kapcsolódó felsőfokú végzettsége, valamint szinte mindannyian az általuk képviselt területen képezik magukat, szervezett és egyéni keretek között egyaránt. Az állomány átlagéletkora 36,65 év, a nemek aránya kiegyensúlyozott.

A relatíve magas átlagéletkor magyarázata, hogy a megelőzéssel foglalkozó egységhez kizárólag magas szakmai tapasztalatú, korábban kerületi vagy bűnüldözéssel foglalkozó központi egységtől érkező, a rendőri munkára hivatásként tekintő, a rendészeti területeket jól ismerő, a szakmai területekre jól rálátó kollégák kerülhetnek, előzetes kiválasztás után. A munkatársak korábbi szakterületei is változatos képet mutatnak, és a teljes rendőri munkát lefedik: dolgoztak korábban közrendvédelmi, bűnügyi, ezen belül szervezett bűnözés elleni osztályon, valamint láttak el régebben vizsgálati, nyomozói, ügyeletes tiszt, körözési előadói munkát. A munkatársak kommunikációs, jogi, tanítói, tanári, pszichopedagógiai, szociális, gyógypedagógiai, bűnmegelőzési szervezői, addiktológiai konzultánsi, kriminalisztikai szakértői végzettségűek. Ezek birtokában a rendőri munkán túl kellő mértékben rálátnak a gyermekvédelem, a szociálpolitika, a média, a társadalmi helyzetképek és folyamatok rendszerére is.

Bűnügyi szolgálat és bűnmegelőzés

A bűnmegelőzési osztály jelenleg a bűnügyi szervekhez, közvetlenül a főkapitány bűnügyi helyettesének irányítása alá tartozik. A bűnügyi főosztályokkal szorosan együttműködik, kölcsönösen segítik egymás munkáját.

Szakmailag magas szintű bűnüldözési munka nélkül nehéz minőségi bűnmegelőzési munkát folytatni. Az általuk végzett tevékenység adatainak, mutatóinak értékelése, elemzése erős szakmai alap a megelőzési munka irányainak meghatározásához. A bűncselekmények tendenciáinak változásairól naponta érkeznek tőlük mérvadó információk. Továbbá tekintve, hogy a bűnügyi szolgálat állampolgárokkal való kapcsolatát a tevékenység jellegénél fogva a bűncselekmények generálják, a bűnmegelőzési tevékenység mintegy hidat alkothat a bűnügyi szolgálat és a jogkövető állampolgárok között.

A bűnügyi szolgálatához való szervezeti kötődés jelentősen egyszerűsíti és ezáltal megkönnyíti az országos feladatokat ellátó, a bűnmegelőzési osztály által koordinált *Telefontanú* program munkáját, a program 2008 januárja óta szerves része az osztálynak.

A kor próbatételeinek való megfelelés érdekében, egyéb konkrét intézkedések megtétele mellett, 2001-ben Magyarország adaptálta az Egyesült Királyságban több mint egy évtizede sikerrel alkalmazott, a megtörtént vagy tervezett bűncselekmények felderítését segítő anonim, telefonos bejelentő rendszert (*Crimestoppers*), amely a Magyar Köztársaság Rendőrségének szervezetében a *Telefontanú* elnevezést kapta. A program lényege, hogy a rendőrséggel kommunikálni szándékozó személyek ingyenesen hívható telefonszámon, névtelenül tehetik meg bejelentéseiket.

Az évek óta tartó kampány nyomán ma az ország egyik legismertebb zöldszáma a Telefontanú Szolgálat 06-80-555-111-es hívószáma. A beérkező bejelentések köre a szabálysértésektől a legsúlyosabb bűncselekményekig terjed.

A szolgálat évente több mint tízezer hívást fogad, és ez a szám emelkedő tendenciát mutat. A hívások alapján tett intézkedések eredményességét igazolják a 2010. évi elemzés során megállapított tények: a vagyon elleni bűncselekmények vonatkozásában a bejelentett ügyek 33, a kábítószerrel kapcsolatos ügyek feldolgozása során pedig a bejelentett ügyek 52 százalékában indítottak az illetékes szervek eljárást. A körözés hatálya alatt álló személyek tartózkodási helyére a bejelentések 12 százaléka vonatkozott. Az eljáró hatóságok tájékoztatása alapján a 49 esetből 25 személyt (51,56 százalék) fogtak el a bejelentésben megjelölt címen.

A megelőzési tevékenység gyakorlata

A bűnmegelőzési osztály törvényi kereteit a tanulmány végén tételesen felsorolt jogszabályok határozzák meg.

A bűnmegelőzési osztály tevékenységének meghatározása az említett jogszabályok által szabályozott kereteken belül, számos fontos egyéb szempont figyelembevételével történik. Ezek meghatározásánál nem szabad figyelmen kívül hagyni a működési terület jellemző sajátosságait.

Budapest Magyarország fővárosa, közigazgatási, gazdasági, kulturális és tudományos, politikai, művelődési, ipari, kereskedelmi és közlekedési központja. Budapest területe: 525,6 km², az ország területének 5,46 százaléka. Itt a legnagyobb a népsűrűség: négyzetkilométerenként 3227 fő, ez országosan: négyzetkilométerenként 110 fő.

A népesség száma az 1990-es évek eleje óta rohamosan csökken (1990 és 2005 között több mint háromszázezerrel). 1991 és 2005 között folyamatos népességcsökkenés volt megfigyelhető (2 064 374-ről 1 695 ezerre), ennek oka a természetes népességfogyás és az agglomerációba való kiköltözés volt. Mostanra ez a tendencia megfordult, ha nem jelentős mértékben is, de a főváros lakosságának száma folyamatosan növekszik. 2008-ban mintegy tízezerrel nőtt Budapest népessége az azt megelőző évhez képest, 2010. január 1-jén 1 721 556-an éltek a fővárosban. Az agglomeráció vonzereje csökkent – egyebek között a közlekedési nehézségek miatt –, a visszaáramlás folyamatos. Ezzel egy időben növekszik a külföldről betelepülők száma is, 2008-ban a Magyarországon tartózkodó külföldiek 43 százaléka élt a fővárosban. Az emelkedés nem csak a külföldiek számában tapasztalható, a roma lakosság részaránya is nőtt, az 1990-es két százalékról 2010-re 4,6 százalékra, létszámuk megközelíti a nyolcvanezeret. Budapest 23 kerületből, közigazgatási egységből áll. A legnépesebb kerületek a III. és a XI. kerület, a legtöbb idős ember pedig a III. kerületben él (31 445 60 év feletti lakos), majd a XI. kerület (40 058 60 év feletti lakos), valamint a XIV. kerület következik (33 296 60 év feletti lakos).

A lakosság korcsoport szerinti összetételét a *1. számú táblázat* tartalmazza.

A Budapestre történő visszaáramlást is bizonyítja a táblázatbeli adatok, hiszen minden korcsoportban évről évre többszázalékos emelkedés figyelhető meg. A fővárosi adatokkal összevetve, országosan negatív tendencia állapítható meg, hiszen 2009 és 2010 között 10 014 324-ről 9 986 ezerre csökkent a lakosságszám.

1. számú táblázat
Budapest lakosságának összetétele korcsoportok szerint

	2007	2008	2009	2010
0-14 éves	210 871	212 663	215 102	218 563
15-64 éves	1 175 679	1 176 808	1 180 659	1 182 590
65 év feletti	309 578	312 826	316 449	320 403

A korosztályi megoszlást bemutató táblázatból kiderült, hogy a 7–20 éves korosztály tekintetében csaknem négyszázezer fiatalot kell elérnünk, ez a bűnmegelőzési osztály állománya, valamint a kerületi kapitányságokon bűnmegelőzéssel foglalkozó kollégák számát tekintve óriási feladat.

A lakosság számára és megoszlására vonatkozó adatok mellett a következőképpen alakultak a főváros területén elkövetett bűncselekmények: a 2010-es bűnügyi adatok alapján az utóbbi években tapasztalt csökkenő tendencia megállt, és 2010-ben kisebb mértékű emelkedés mutatkozott az ismertté vált bűncselekmények vonatkozásában az ország, valamint Budapest területén. Országosan 394 034-ről emelkedett a bűncselekményszám 447 186-ra. Budapesten 101 783-ról 107 629-re (rendőrségi hatáskörben maradt 103 287 bűncselekmény) növekedett a deliktumok száma. Emelkedő tendencia mutatkozik az elkövetők és a sértettek adatait vizsgálva, kiemelten, ha az erőszakos bűncselekmények arányát és mértékét vizsgáljuk (2. számú táblázat).

2. számú táblázat

Bűnözési adatok számának növekedése (2009–2010) (%)

<i>Személy elleni bűncselekmények</i>	14
Testi sértés	19
Zaklatás	9
<i>Vagyron elleni bűncselekmények</i>	-2
Rablás	13
Dolog elleni erőszakot tartalmazó betöréssel lopások	6
Zsarolás	16
Kifosztások	300
Motiválatlan rongálás	18
<i>Közrendet sértő magatartás</i>	37
Közrend ellen irányuló erőszakos jellegű garázdaság	8

Ezek a számok természetesen viszonzyszámok, önmagukban téves következtetések vonhatók le belőlük, ha figyelmen kívül hagyjuk a jogi hátteret. Gondoljunk csak a tulajdon elleni szabálysértések vonatkozásában bekövetkező változásokra vagy a zaklatás bűncselekményi meghatározására. A lakosság száma, összetétele, a szociográfiai mutatók, a közlekedési csomópontok, az üzletközpontok, az oktatási intézmények száma, a településjelleg, a feljelentési és bejelentési hajlandóság, vagy akár a rendőrség iránti bizalom szempontjából Budapest speciális város. A kerületek eltérő jellemzőkkel bírnak, nagymértékű a tagoltság, változók a lakosságra vonatkozó mutatók, a tizen-

egy közlekedési eszköz, számtalan üzletközpont, háromszáz feletti oktatási intézmény országos szinten egyedülálló. Eme adatok birtokában nem meglepő, hogy évente az összes bűncselekmény 19-24 százalékát a fővárosban követik el (2010 Budapest: 24, országos: 76 százalék).

A 115/2003. (X. 28.) OGY határozat a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról a következők szerint határozza meg a fő tennivalókat:

- gyermek- és ifjúságvédelem;
- városok biztonságának fokozása;
- családon belüli erőszak megelőzése;
- áldozatvédelem, áldozatok segítése;
- bűnismétlés megelőzése.

Mіндеzek figyelembevételével a bűnmegelőzési osztály nem csupán az országosan is folyó intézményes programok működtetésében vesz részt, mint például a DADA, Ellen-szer, Ovizsaru, Iskola rendőre, hanem számos más tevékenységben is az ifjúságvédelem, a kisebbségek, a családon belüli erőszak, a vagyonvédelem vagy az áldozatvédelem területén. Az évek alatt összegyűjtött és kipróbált módszerek tapasztalatait alapul véve egyre hangsúlyosabbá válik az alternatíva keresése az említett területeken. A kor próbátételeihez alkalmazkodva folyamatosan keressük azokat a kreatív módszereket, amelyek nemcsak a lakosság együttműködési hajlandóságát növelhetik, hanem elősegítik az önvédő mechanizmusok személyiségbe való épülését is. Különösen vonatkozik ez a fiatalokra.

E tekintetben a bűnmegelőzési osztály számára fontos év volt 2011, hiszen egy a Belügyminisztérium által kiírt pályázat kapcsán olyan lehetőségek adódtak, amelyek által sikerült megvalósítani néhány olyan úttörő programot, amely korszerűségével és újszerűségével modellértékű lehet. A pályázati támogatás nemcsak ezek kipróbálását, hanem fenntarthatóságát és bizonyos szintű továbbfejlesztését is lehetővé tette.

A BRFK Bűnmegelőzési Osztály intézményes programjai

Ne tedd, ne tûrd!

A pályázati anyag a *Ne tedd, ne tûrd!* munkacímet kapta, ennek oka elsősorban az volt, hogy a program a gyermek- és fiatalkori agresszióval vette fel a harcot. A projekt kilenc modulból áll, amelyek külön-külön is kiválóan meg-

felelnek a kitűzött célnak, együtt azonban egy komplex, átfogó megelőzési programot alkotnak. Az alapkoncepció szerint nemcsak a gyerekek fókuszba helyezése fontos a probléma kezelésében, hanem az is, hogy bevonódjon az őket körülvevő felnőtt-társadalom, szülők, pedagógusok egyaránt. Emellett a fiatalok számára ki kellett dolgozni egy olyan alternatív találkozási pontot, amely újszerűsége és sokrétűsége kapcsán alkalmas arra, hogy egyszerre nagyobb létszámú fiatalhoz eljutva törekedjen a hatékonyságra.

A projekt elemei:

Fiatalokat védő csoport – a Budapest illetékességi területén működő intézményes programok tapasztalatai mellett előadások, szülői értekezletek, pedagógus-továbbképzések, rendőri akciók tanulságait ötvözve alakult ki a program. A projekt összeállításában és végrehajtásában több középfokú oktatási intézmény, számos helyi gyermekjóléti szolgálat, az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kara, valamint több kerületi rendőrkapitányság dolgozott szoros együttműködésben.

Iskolai előadások – az elsősorban 15-17 éves korosztálynak szóló előadások anyagát speciálisan alakították ki, a korosztály jellemzői, valamint az őket az áldozattá, illetve elkövetővé válás tekintetében veszélyeztető tényezőket figyelembevételével.

Szülői értekezletek – a szülőknek nyújtott előadások természetesen amellett, hogy igazodtak a fiataloknak szóló foglalkozások tematikájához, és hasonlóan fontos elemük az interaktivitás, kissé más oldalról közelítették meg a problémákat. Az attitűdformálás mellett jelentősebb hangsúlyt kaptak a tényszerű egzakt ismeretek.

Interaktív police – a fiatalok körében roadshow-ként emlegetett esemény vívta ki talán a legnagyobb népszerűséget a projekt elemei közül. Az interaktív elnevezés nem véletlen, hiszen talán ez a pályázati projekt legfontosabb komponense. A nagyszabású rendezvényen több száz fiatal egyszerre lehet szereplő, vagy tartozhat a közönséghez, saját döntése alapján. A programban szereplő rendőrök civil fiatalok közreműködésével mutatnak be számos olyan szituációt (rablás, visszaélés kábítószerrel, igazoltatás, garázdaság, lopás stb.), amely áldozati és elkövetői oldalról is témérdek információt, tanulságot hordoz. Abban azonban valamennyi közös, hogy akarva-akaratlanul bárki kerülhet hasonló helyzetbe. Erre a tényre pedig a fiatalok akkor döbbennek rá, amikor maguk is szerepelnek ebben a „játékban”, vagy éppen társaikat látják, amikor rendőrségi intézkedés alanyaivá válnak. A műsor alatt

egy szakember a fiatalok stílusához, beszédfordulataihoz igazodó stílusban kommentálja a történeteket, így nemcsak az eseményekről értesülnek, hanem az esetleges további következményeket is megismerhetik. Az életszerűséghez és a program látványos élménnyé tételéhez járulnak hozzá azok a társszervek, amelyek nyitottak és segítőkészek voltak a program iránt: a Fiatalkorúak Büntetés-végrehajlási Intézete, a BRFK Bűnügyi Technikai Osztályának Bűnügyi Kutyavezetői Alosztálya, az Országos Mentőszolgálat, a Köztársasági Őrezred, valamint tűzoltók, polgárőrök. S ne feledkezzünk el a „szereplő” diákokat felvonultató Zrínyi Miklós Gimnáziumról, amelynek vezetősége rugalmasan segíti a fiatal diákok részvételét.

Az interaktív police komplexitása egyszerre több célnak próbál megfelelni, hiszen a bűnmegelőzési ismeretek elsajátításán, elmélyítésén túl az önvédelmi mechanizmusok kiépítésére, az önmagunkért és másokért érzett felelősség felismertetésére is törekszik. A ma rendelkezésünkre álló tapasztalatok alapján pedig elmondható, hogy pozitívan befolyásolja a fiatalok rendőrségről, rendőrökről alkotott véleményét, és pályaaorientációs módszerként is megállja a helyét. 2011 első felében tizenhárom bemutatót szerveztünk Budapesten, elsősorban középiskolákban, jelentős részüket kísérte a helyi, illetve országos média érdeklődése.

Pedagógusok szakmai továbbképzése – a részt vevő pedagógusok egyöntetűen megfogalmazták, hogy az ilyen típusú képzés abszolút hiánypótló az őket érintő továbbképzések tekintetében. Már a pedagógusképzés során sem nyílik elegendő lehetőség arra, hogy a napjainkban egyre inkább terjedő iskolai erőszakot, a pedagógus elleni verbális vagy fizikai megnyilvánulásokat vagy a fiatalok között kialakuló jelenségeket felkészülten, magabiztosan kezelni tudják. Szerteágazó, ám az erőszak területével nap nap után kapcsolatba kerülő területek – gyermektraumatológia, pszichológia, mediáció – elismert előadói világítottak rá az aktuális helyzetre, és vázoltak megoldási lehetőségeket.

A képzés a számos információ mellett lehetőséget adott a tréningre is az ott vagy a korábban szerzett ismeretek gyakorlati formába öntésére, korábbi megoldatlan tapasztalatok feldolgozására, megbeszélésére. Az események további jelentős hozadéka, hogy sikerült létrehozni egy azóta jól működő, úgynevezett kapcsolati hálót, amely az oktatásban, a gyermekvédelemben dolgozó szakembereket köti össze, jelentősen segítve például a jelzőrendszer működését.

Csellengőakció – alap gondolata ama fiataloknak a megszólítása, akik valamilyen okból nem járnak iskolába, így kimaradnak a „szokásos” prevenció

programokból. Természetesen kiemelt cél az is, hogy visszazorítsuk a gyakorta iskolaidőben előforduló közterületi rablások számát, amelyek elkövetői elsősorban gyermek- és fiatalkorúak; valamint kiszűrjük azokat a rossz szándékú felnőtteket, akiknek az áldozatai elsősorban a csavargó, lézengő gyermekek közül kerülnek ki. A program kidolgozásakor törekedni kell arra, hogy az említett jelenséget ne csak rendőri oldalról lássuk, ezért kell bevonni az iskolai gyermekvédelmi felelősöket, pedagógusokat, családsegítőket, polgárőröket, valamint a kerületi rendőrkapitányságon dolgozó rendőröket a közös tevékenységbe. Összehangolt munkája révén az említett vegyes összetételű csoport számos üzletközpontban, aluljáróban és téren megjelenhet, jelzést küldhet a csavargó fiatalokról a gyermekjólétnek, oktatási intézménynek, szükséges esetben játéktérre, söröző ellen feljelentést tehet a kerületi jegyző segítségével. A legfontosabb és kiemelten lényeges, hogy a csoport hangot talál és elbeszélget a fiatalokkal. Nemcsak rendőrként vagy gyermekvédelemben dolgozó szakemberként, hanem szülőként, pedagógusként és segítőként is. A kísérleti jelleggel megalakult csoport több száz jelzést adott csellengő, iskolába nem járó fiatalokról az illetékes szerveknek, de a munkában részt vevő szakemberek, civil segítők azonnal a terepen találkoznak a veszélyeztetett fiatalokkal.

Bűnmegelőzési kisfilm – régi álma volt az osztálynak, hogy sikerüljön egy (vagy inkább több) megelőzési filmet készíteni a saját ötletek és tapasztalatok alapján. A pályázati elemek közé építve ez megvalósulhatott, és a BRFK honlapján keresztül széles körben megismerhető. Az e területen újszerű, inkább dokumentumfilm jellegű film bemutatja az osztály széles körű megelőzési programjait.

Információk írott formában – a „szó elszáll”, ezért olykor kell hogy kéznél legyenek fontos, rövid, tömör, de annál pontosabb információk. Ennek kapcsán készítettük el, elsősorban a képzések tematikája szerint haladva és a programokhoz szorosan kapcsolódva azt a kiadványt, amely külön-külön szól a fiatalokhoz és a pedagógusokhoz. A több ezer példányban elkészülő anyagnak az érintettekhez történő eljuttatásában valamennyi rendőrkapitányság közreműködött.

Konferencia – az igazán átfogónak mondható szakmai programsorozat lezárásaként nemcsak az abban részt vevők, hanem számos más szakember meghívása mellett került sor egy zárókonferenciára, amelynek tartalmas programja mellett nem titkolt szándék volt létrehozni újabb és megerősíteni már meglévő szakmai és emberi kapcsolatokat a területen dolgozók között.

Fontos volt ez azért is, mert hisszük, hogy az együtt gondolkodás és közös munkálkodás óriási energiákat mozgathat meg a megelőzés területén.

Bár a pályázati munka már lezárult, annak több eleme továbbra is rendszeresen működik, így például az interaktív police vagy a csellengőakció. A pedagógusok számára több, az iskolai erőszak témakörét felölelő szakmai konferenciát tettünk elérhetővé, és az ELBIR levelezőrendszeren keresztül rendszeresen tájékoztatjuk őket az aktualításokról. A kiépült kapcsolatok nyomán továbbra is publikációk jelennek meg olyan szakfolyóiratokban, mint például az ELTE által szerkesztett *Együtt a gyermekvédelemben* című lap. A megelőzési tevékenység iránt gyakori a médiaérdeklődés, így lehetőség nyílik a szélesebb körű megjelenésre – nem csak a főváros tekintetében.

Múzeumi előadás-sorozat

A fiatalok elérése szempontjából jelentős az a kezdeményezés, amely 2011 tavaszán indult útjára három budapesti kerület iskoláinak részvételével. A Rendőrség-történeti Múzeum erre a célra kialakított helyiségében bűnmegelőzési előadások zajlottak, majd tárlatvezetésen vehettek részt a gyerekek, valamint megtekinthették a rendőrségi szolgálati lovakat, illetve számos, a rendőri munkával összefüggő eszközt. Így az előadások egyrészt kikerültek a megszokott tantermi körülmények közül, és a kiegészítő programok folytán élményszerűvé váltak. A program sikerét igazolja, hogy 2012 júniusáig már nincs szabad időpont, a program mind a múzeum, mind a BRFK Bűnmegelőzési Osztály teljes kapacitását kihasználva zajlik tovább.

Az idők védelmében

A szakirodalom megfogalmazása szerint a gyermekek és fiatalok mellett szintén a magasabb kockázati tényezőjű csoporthoz tartozik az idősebb korosztály. Bár a megfogalmazás nem szép, de sajnos mindenképpen igaz, így a bűnmegelőzés különös figyelemmel fordul feléjük.

2011 e tekintetben is jelentősnek mondható, hiszen a Fővárosi Önkormányzat céljaink mellé állva, lehetőséget adott arra, hogy ötleteink alapján ötezer példányban elkészüljön a *Nyugodt Nyugdíjas É(r)vek* című színes kiadvány. Ez az *elővigyázatosság, ellenőrzés, értékek, család és figyeljünk a szomszédokra* témakörökben hívja fel az idők figyelmét a bűnmegelőzés fontosságára. A jól bevált kiadványi forma mellé a segélyhívószámokat tartalmazó mágneset és ajtóra ragasztható figyelmeztető matricát tartalmazó mel-

léklettel próbáltunk a gyakorlatban is segíteni. Ezt a célt próbálta elérni az is, hogy nemcsak az idősebbek kapták meg ezeket közvetlenül, hanem gyerekek is annak érdekében, hogy eljuttassák a nagyszüleikhez, bízva a kötődés meggyőző, motiváló erejében.

A fővárosi viszonyok és körülmények valamelyest egyedülállók, így a nyugdíjasok védelmekor is szükséges ezeket figyelembe venni. Ezért is van kiemelkedő jelentősége annak, hogy a kiadvány mellett elkészülhetett egy budapesti viszonyokra „szabott”, az aktuális tendenciákra (trükkös lopásokra, rablásokra) épülő, kizárólag időseknek szóló bűnmegelőzési kisfilm, a korszerű megelőzési program keretein belül, ami tökéletesen illeszkedik az időseknek tartott előadások sorába.

Vagyon- és áldozatvédelem

Az osztály vagyonvédelmi tevékenysége bizonyos szempontból szűk keretek között mozog és élesen nem határolható el sem az ifjúságvédelmi, sem az idősekkel kapcsolatos bűncselekmények megelőzésére irányuló tevékenységtől. Átfedések tapasztalhatók, hiszen a fiatalok által elkövetett jogsértésekkel, valamint a szépkorúakkal kapcsolatos megelőzési munka a vagyonvédelmet is érinti, a *Társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiája* által kiemelt tennivalók közül pedig a városok biztonságának megteremtését is szolgálja. Van azonban egy olyan vagyonvédelmi terület, amely szintén a főváros egyik sajátossága, méghozzá a külföldi turisták személyes vagyonát érintő visszaélések megelőzése.

A külföldi állampolgárságú sértettek aránya 5,14 százalék. Az éves adatok szerint elsősorban vagyon elleni bűncselekményekben (lopás, csalás, trükkös lopás, rablás) válnak károsulttá az elsősorban francia, holland, német és angol állampolgárságú vendégek. Figyelmetlenségüket, a nyelv ismeretének hiányából fakadó akadályozott érdekérvényesítő képességüket kihasználva gyakorta válnak csalók, tolvajok sértettjeivé. Mind a hazai, mind a külföldi vendégek biztonsága érdekében széles körű szakmai kapcsolat kiépítésére került sor a Magyar Szállodaportások Aranykulcs Egyesületével, a Magyar Szállodák Szövetségével, valamint a Turisztikai Szolgáltató Központtal. Az együttműködés a hotelokkal, motelokkal való levelezésre, állandó információátadásra, közös ajánlások elkészítésre épül. Ennek keretében keresve az újabb és újabb megoldásokat, a bűnmegelőzési osztály munkatársai előadásokat tartanak budapesti szállodák biztonsági és egyéb kiszolgáló személyzetének, gyakorlati tanácsokkal szolgálva a vagyonvédelem tekintetében, le-

gyen szó a visszaélések bejelentéséről vagy új megelőzési módszerekről. A program sikerét és szükségességét az egyre szélesebb körből érkező felkérések igazolják.

A minél szélesebb látogatói réteg elérése érdekében a legnépszerűbb fürdőhelyeket kétnyelvű kiadvánnyal láttuk el, honlapon is megosztott áldozatsegítő ajánlással, a Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt. vállalatbiztonsági részlegének együttműködésével.

A BRFK Bünnmegelőzési Osztálya véleményezi és támogatja azt a brosúrát, amely tartalmazza az éttermekben történő fizetési szokásokat, a borralóval kapcsolatos tudnivalókat, valamint a bankkártyás visszaéléseket érintő megelőzési tanácsokat. Az áldozatsegítés fontosságát is hangsúlyozza az a kiadvány, amely több nyelven is tartalmazza a visszaélések legjellemzőbb formáit, megelőzésük lehetőségeit, valamint a bűncselekmény bekövetkezésekor szükséges teendőket.

A Magyar Szállodaportások Aranykulcs Egyesületének közbenjárásával a két nyelven elkészülő áldozatsegítő ajánlások mintegy hetven fővárosi szálloda recepcióján lesznek elérhetők, a legközelebbi pont feltüntetésével, ahol érdemi segítséget kaphatnak a turisták.

Társszervek és támogató rendszerek a rendőrségi megelőzésben

A bünnmegelőzési munka szerteágazó jellege, mélysége, hatékonysága lehetetlen a széles körű szakmai kapcsolatok nélkül. A bünnmegelőzésnek nem lehet kizárólagos letéteményese a rendőrség, az önkormányzat vagy éppen az állam. A bünnmegelőzés összetársadalmi feladat. Együttműködésre, kapcsolattartásra van szükség az egyes kriminálprevenációs feladatok ellátásakor. E kapcsolatrendszerek egyetlen értékmérője pedig a tevékenység lehet, akár közös gondolkodás, akár együttes cselekvés formájában nyilvánul meg.

A bünnmegelőzési osztály kapcsolatrendszere kiterjed mind a különböző rendőri szervekre – úgynevezett belső kapcsolatok –, mind a külső szervezetre, amelyek tevékenységében esetleges átfedések lelhetők fel. Ha arra gondolunk, hogy például a szervezeten belül a közrendvédelmi egység tevékenysége milyen szorosan kapcsolódik az áldozatvédelem vagy a családon belüli erőszak területéhez, azonnal egyértelművé válik az iménti kijelentés. Nehéz volna a teljesség igényével feltérképezni e külső és belső kapcsolatokat, ezért a leghatékonyabb támogatói köröket említjük.

A belső szakmai partnerek egyike a *BRFK Szervezett Bűnözés Elleni Főosztályának Gyermek- és Ifjúságvédelmi Osztálya*. Az együttműködés a gyermek- és ifjúságvédelmi osztály munkatársaival több évre nyúlik vissza. Közös ellenőrzések, szakmai tapasztalatok, tendenciák, bűntügyek felderítése során megszerzett információk, szignalizációs tevékenységek, valamint bűntügyileg releváns információk oda-vissza irányuló megosztása, továbbítása mind a bűnmegelőzést segíti. A közös munkacsoportok létrejötte, a közös közterületi ellenőrzések, a közösen tervezett gyermekotthonos programok is igazolják a szakmai együttműködés fontosságát.

A *BRFK Bűntügyi Technikai Osztály Bűntügyi Kutyavezetői Alosztálya* szintén hosszabb ideje dolgozik a megelőzéssel. A közös rendezvények, a bűnmegelőzést és pályaorientációt szolgáló bemutatók elképzelhetetlenek a bűntügyi technikai osztály közreműködése nélkül. A pályaorientáció tekintetében azért is jelentős a részvételük, mert a rendőrség eszköztárának, technikai felszereltségének, felkészültségének megismerése hatékonyan hathat a gyermekek, fiatalok, fiatal felnőttek formálódó gondolkodás- és szemléletmódjára. Így segítségük elengedhetetlen a látványos, színes bűnmegelőzési bemutatók megszervezése során.

A *BRFK Stratégiai Értékelő és Elemző Alosztály* közreműködése nélkülözhetetlen a tendenciák, statisztikai adatok, naprakész bűntügyi adatok, a bűnözés területi megoszlásának megismerése érdekében. A szoros szakmai együttműködés teszi lehetővé a területi információk, adatok megismerését, e nélkül nem lehet hitelesen tájékoztatni a lakosságot, nem lehet csökkenteni a bűnözéstől való félelmet, valamint pontos adatok nélkül lehetetlen vállalkozás egzakt bűnmegelőzési módszereket, programokat kidolgozni.

A *BRFK Kommunikációs Osztállyal* való szakmai együttműködés többirányú és széles körű. A bűnmegelőzési honlap szerkesztésében, naprakész információk feltöltésében, a szakmai kapcsolatok, valamint az ELBIR lakossági hírlevél továbbításában, a médiával, sajtóval történő kapcsolattartásban nyújtanak nélkülözhetetlen segítséget. A civil kapcsolatok, elsősorban a kisebbségek tekintetében, ifjúságvédelemben, az idők serelmére elkövetett bűncselekmények megelőzésében, a gyenge érdekérvényesítő képességű csoportok esetében, az áldozatvédelem területén, valamint a külföldi turistákat érintő visszaélések megelőzésében nyújtanak segítséget.

A *Rendőrtisztai Főiskolával* az együttműködés bűnmegelőzési munkacsoportokra, közös rendezvényekre, bemutatókra, ellenőrzésekre terjed ki.

A *Kék Vonal Gyermekkrízis Alapítvánnyal* élő együttműködési megállapodás alapján a gyermekeltűnések, iskolai előadások, ingyen hívható anonim

segélyvonal, internetes felület, elektronikus levelezési rendszer, pedagógus-továbbképzések, szakember–szakember vonal működtetése területén valósul meg a kölcsönös támogatói tevékenység.

Az *ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kara* részt vesz a megelőzési osztály által szervezett képzések, továbbképzések megtartásában. Előadásokat tart a gyermekvédelemben érintett kollégáknak, tanároknak, gyermekvédelmi felelősöknek, gyermekjóléti szolgálatok tagjainak. Támogatást nyújt a vezetőképzésben, szakmai konferenciák lebonyolításában. Szerkeszti az *Együtt a gyermekvédelemben!* című folyóiratot, amelyben a BRFK képviselőjében a bűnmegelőzés állandó felületet kap. A szakmai folyóirat eljut a gyermekvédelmi és oktatási intézményekbe.

Az *Életrevaló Egyesület* dropprevenációs kisfilmek készítésében nyújt nélkülözhetetlen segítséget.

A *MONA, a Lélekben Otthon Közhasznú Alapítvány* és az *Eszter Alapítvány* elsősorban a családon belüli erőszak szülte problémákra összpontosít. Ez jobbra a családon belüli erőszak kezelése során történő civil segítségnyújtásban, továbbképzések, előadások, megtartásában, szakmai anyagok, tanulmányok készítésében, civil kapcsolódási pontok feltárásában, programok kidolgozásában valósul meg, illetve elérhető a jogi, lelkesítés-nyújtás az áldozatok számára.

A *Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt.* vállalatbiztonsági részlegének segítségével a legnépszerűbb fürdőhelyeken kétnyelvű kiadványok találhatóak, amelyek felkerültek a honlapra is.

A *Turisztikai Szolgáltató Központ, a Magyar Szállodaportások Aranykulcs Egyesülete*, valamint a *Magyar Szállodák Szövetsége* turisztikai kiadványok készítésével, friss információkkal, bejelentőrendszer működtetésével, új módszerek felkutatásával, szakmai fórum és elektronikus levelezőrendszer működtetésével járul hozzá a megelőzési tevékenységhez.

A *NaNe Egyesület*, a *STOP! Férfierőszak* és az *Eszter Alapítvány* szintén a családon belüli erőszak visszaszorításában, az emiatt kialakuló élethelyzetek megoldásában igyekszik segíteni, és vár támogatást a rendőrségtől.

A *Fővárosi Kormányhivatal Áldozatsegítő Szolgálat*, valamint a *Fehér Gyűrű Közhasznú Alapítvány* speciális tevékenységi területe az áldozatvédelem, az áldozatsegítés. A naprakész információáramlás érdekében mindkét területtel fontos a szoros együttműködés, hiszen az áldozatok csak így juthatnak a szolgálat, illetve az alapítvány által kínált jogi védelemhez, egyéb jogi segítség-nyújtáshoz, állami kárenyhítéshez, egyszerű pénzügyi segítséghez, lelkesítés-nyújtáshoz annak érdekében, hogy sikerüljön elkerülni a má-

sodlagos áldozattá válást, valamint az áldozattá válás súlyosabb lelki, erkölcsi, anyagi következményeit.

A *Fővárosi Cigány Önkormányzattal* közös képzések, toleranciafejlesztő foglalkozások a rendőrség munkatársainak, megbeszélések, közösen megrendezett táborok kisebbséghez tartozó diákoknak, közös kiadványok, felmérések, tanulmányok és iskolai előadások igazolják az együttműködés mélységét.

Társzervek a bűnmegelőzés terén: a Fővárosi Tűzoltó-Parancsnokság, az Országos Mentőszolgálat, a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet, valamint a Fiatalkorúak Büntetés-végrehajtási Intézete az alternatív prevenció programok kidolgozásában, működtetésében nyújt állandó segítséget. Gondolunk itt az internetes oldalakon is elérhető *interaktív police* elnevezésű, az oktatási intézmények által elérhető programra, amelynek lényege az év közben hallott jogi és bűnmegelőzési ismeretek elmélyítése, az esetleges kiforrotlan pályorientáció kimunkálása, valamint a közös oktatófilmek elkészítésére vagy hiteles előadások lefolytatására, esettanulmányok kidolgozására.

A *Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézet* a monitoringhírclevelek, a kábítószerral és egyéb drogokkal kapcsolatos aktuális tendenciák megismerésében nyújt segítséget. A hiteles adatokat rendszeresen továbbítják a kerületi rendőrkapitányságoknak a közrendvédelmi, bűnügyi, vizsgálati szolgálat tájékoztatása céljából. Az adatok azonban a pedagógus-továbbképzéseken, szülői értekezleteken tartott tájékoztatók, beszámolókon is jelentős támaszt jelentenek.

Kiemelkedő és példaértékű a *Fővárosi Önkormányzat Oktatási, Gyermek- és Ifjúságvédelmi Osztályával, a kerületi gyermekjóléti szolgálatokkal és központokkal, a családsegítő szolgálatokkal, valamint a fővárosi fenntartású gyermekotthonokkal* meglévő együttműködés. Számos közös szakmai anyag, munkacsoport, ellenőrzés, előadás, esetmegbeszélés, gyermekvédelmi program született a kölcsönös támogatás idején. A lehetséges áldozati és elkövetői kategóriát képviselő eltűnt kiskorúak felkutatását segítő módszer kimunkálása, a bűnmegelőzést szolgáló programok feltérképezése, az e témákkal kapcsolatos tanulmányok, kimutatások elkészítése szinte lehetetlen volna a közös munka híján.

A támogató rendszerek, valamint a tágabb értelemben vett „szakma” képviselőivel való találkozáshoz is remek apropó egy-egy konferencia. A 2011-es év a megrendezett konferenciák területén is kitűnik, hiszen ritkán kedveznek a körülmények egyetlen évben több nagyszabású szakmai találkozó megszervezésének. Pályázati erőforrás, valamint a Hanns Seidel Alapítvány támogatásával három jelentős eseményt sikerült megrendezni. Tekintve, hogy mind-

három esemény a fiatalkori agresszió témája köré szerveződött, sikerült mind országos, mind nemzetközi téren alaposan körüljárni a probléma természetét, eredetét, okait, megnyilvánulási formáit. Ezzel párhuzamosan sokféle megoldási javaslatot, tervet, már működő programot lehetett felvonultatni, közkincsé tenni, bízva abban, hogy minden résztvevő számára akadtak továbbgondolásra érdemes tartalmak, valamint a kínálatban találtak módszereket az agresszió eredményes megelőzésére, kezelésére. A szakmai kapcsolatok kiépítése, ápolása, egy működő kapcsolati háló tartalommal feltöltése pedig valamennyi szakmai találkozó semmivel nem pótolható hozadéka. Mind közül a 2011. december 5–6-án megrendezett szakmai tanácskozást emelnénk ki, amikor is európai kitekintést is tehattünk a fiatalkori agresszió visszaszorítására létrehozott programok vonatkozásában.

Bűnmegelőzés a jövőben

Bűnmegelőzési centrum: az abszolút jövő

Rendőrségi és önkormányzati összefogás nyomán vetődött fel annak a gondolata, hogy a BRFK Bűnmegelőzési Osztálya a belváros egyik központi helyén alakítson ki egy úgynevezett megelőzési centrumot. A tervek szerint itt helyet kaphatna egyfajta képzési centrum, amely munkatársak, leendő kollégák képzésére és továbbképzésére is alkalmas, valamint ezzel párhuzamosan ideális körülményeket nyújt a gyermekcsoportokkal való foglalkozásra, és nyitva áll a fiatalok előtt is. Szintén otthonra találna az a szakmai könyv- és adattár, amely a munkájuk vagy tanulmányaik kapcsán a téma iránt érdeklődőknek nyújthat segítséget. A jelentkező igényeket kielégítve vagyoni védelmi tanácsadó tevékenység számára is alkalmas körülményeket hozhat létre, elsősorban a magánvagyon védelmére specializálódna a lakossági szempontok figyelembevételével. Megteremthetővé válik általa a lakossággal való szorosabb kapcsolattartás egy úgynevezett „recepációs kapu” működtetésével. Az épület jellege és központi elhelyezkedése számos lehetőséget rejt magában, de megvalósítása egyelőre pénzügyi akadályokba ütközik.

A bűnmegelőzési centrum szükségességét a prevenciós munka hatékonyságát növelő fórumokon a következőkkel támasztották alá: *„A fővárosban egy korszerű, minden követelménynek megfelelő, a lakosság által látogatható bűnmegelőzési centrumra több szempontból is szükség mutatkozik. Szükség van olyan helyre, központi intézményre, amelyben az állampolgárok és a külföldiek egyaránt könnyen, gyorsan juthatnak hozzá bűnmegelőzési ajánlá-*

sokhoz, információkhoz, valamint vagyoni védelmi tanácsokhoz. Egy központi helyre, ahol megtekinthetik azokat a vagyoni védelmi eszközöket, amelyek alkalmazásával biztonságba helyezhetik értékeiket, személyes tárgyait. Az egyszerű bemutatótermen túl a bűnmegelőzési centrumnak a diákok számára is nyitott helynek kell lennie. Hiszen itt lehetőség mutatkozik arra, hogy a legfontosabb tanácsok, játékos vagy modern oktató formában juthassanak el a fiatalokhoz, rendkívüli osztályfőnöki óra keretében (erre jó példa a jelenleg a Rendőrség-történeti Múzeumban tartott órák). A rendkívüli osztályfőnöki órák a centrum jellegeből adódóan lehetőséget adnak a megelőzési tevékenység megismerésére, az ajánlások beszélgetés útján történő átadására, és alternatívaként alkalmazható a sportolás feltételeinek megteremtésére (például prevenció célú kosarazás, asztalitenisz akár a késő éjjeli órákban is). Előnye, hogy ezekre az órákra az iskola jön a rendőrséghez, ez pedig egyediséget tekintve mindenképpen előremutató. Elérhetőség, közvetlenség, rendkívüli osztályfőnöki órák, azonnali tanácsadás, vagyoni védelmi eszközök, kapcsolattartási pont – a tervek szerint, eme előnyöket mind magában hordozza majd a bűnmegelőzési centrum.”

„A bűnmegelőzési munka hatékonyságának növelése, megszervezése, a lakosság könnyű megszólítása érdekében szükség mutatkozik bűnmegelőzési irodára/irodákra. Központi, ahol a lakosok egyszerűen megtekinthetik a fővárosban, illetve a kerületükben működő prevenció programokat, a személyes javaik védelmét szolgáló vagyoni védelmi eszközöket, technikákat. Egy helyen szerezhetnek információkat a kerületükben működő projektekről, a kerületi rendőrkapitányságok, civilszervezetek, előadók elérhetőségéről. A helyi viszonyok azonban helyi intézkedéseket igényelnek. Helyi szinten szükség van helyi stratégiára, helyi felmérésekre, helyi reakciókra, így helyi bűnmegelőzési centrumra is. Bűnmegelőzési napok, illetve órák keretében rendezvényekre, rendkívüli eszmegbeszélésekre, osztályfőnöki órákra kerülhet sor a centrumban. A centrum megfelelő helyszínt nyújthat a gyermekbarát meghallgatószoza kialakítására (ahol nemcsak a traumatizált gyermekkorú áldozatot lehetne meghallgatni, hanem a tartósan szökött, de megtalált fiatal is). A centrum így a másodlagos áldozattá válás megelőzését is szolgálhatja (főleg, ha kamerával is felszereljük). Az előbbieken túl a centrum jól alkalmazható lenne turisztikai szezonban is, hiszen akár állandó szolgálatra odavezényelt, idegen nyelven társalgási szinten beszélő egyenruhás kolléga révén információs minicentrumként is üzemelhetne. A lehetőségek tehát hatalmasak és kiaknázatlanok. Ráadásul külföldön jól alkalmazott program, tehát az adaptálás ebből a szempontból megfontolandó.”

Áldozatsegítés új dimenzióban

A BRFK képviselőjében a bűnmegelőzési osztály partnerként vesz részt egy nagyszabású pályázatban, amelynek célja, hogy a partnerek az áldozatsegítés folyamán szerzett tapasztalataik hasznosításával tevékeny szerepet vállaljanak a bűnmegelőzésben, és hozzájáruljanak az áldozattá válás, valamint az ismételt áldozattá válás kockázatának a csökkentéséhez.

A TÁMOP 5.6.1 C-11/1 kódszámú, *Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés* témakörű pályázati kiírás kapcsán *Bűnmegelőzés és áldozatsegítés Budapesten, józsefvárosi modellprogrammal* címmel Budapest Főváros Kormányhivatalának Igazságügyi Szolgálat a főpályázó, a Budapesti Rendőr-főkapitányság mellett pedig a Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefvárosi Önkormányzata szintén konzorciumi partnerként támogatta a pályázat benyújtását az áldozatvédelem, áldozatsegítés szakterületének fejlesztése érdekében.

A tervek szerint Budapesten az Áldozatsegítő Szolgálat, a Budapesti Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya, a VIII. Kerületi Rendőrkapitányság, a Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefváros Önkormányzata, valamint nonprofit szervezetek között a helyi együttműködés rendszere és a folyamatos tapasztalatcsere, mint mintarendszer kialakítására kerül sor a projekt első évében. Ez után a kidolgozott eljárási rend, modellprogram megismertetése történik a főváros többi kerületével, és megvalósíthatóvá válik a napi munka közben.

A projekt elemei közé tartoznak a közös szakmai tréningek, felkészítések, szupervíziók, esetmegbeszélések, tematikus csoportfoglalkozások, a lakosság önvédelmi képességének fejlesztése tréningekkel, pszichológus elérhetősége, egyéni és csoportos terápiák, tájékoztató anyagok, kiadványok, filmek, gyermekprogramok, valamint a tapasztalatokat összegző konferenciák.

Megvalósulása hatalmas előrelépés lenne a főváros számára az áldozatvédelem területén.

Megelőzési szemlélet az állományon belül

A megelőzésben dolgozó kerületi kollégák szakmai támogatását gyakorlati és elméleti konzultációk segítik. Az állományba kerülő kollégáknak viszont csak felületes információik vannak a megelőzési munkáról, mind a bünygyi, mind a közrendvédelmi területen dolgozó kollégák esetében. A hosszú távú eredményesség érdekében kerül sor egy javaslat kidolgozására a rendőrök képzésének tekintetében, ennek célja, hogy valamennyi kolléga megismer-

hesse a megelőzési munka módszereit, felkészült legyen a fiatalokkal, idősekkel, a fogyatékkal élőkkel való intézkedés, eljárás során. Ismerje fel a családon belüli erőszak, a bántalmazás, megfélemlítés jeleit, tudjon és akarjon tenni, intézkedni azokban az esetekben, amikor a jelzőrendszer fontos részévé válik. Ha a fiatal rendőrök attitűdjében a represszió dominál, kihasználatlanul marad az a sajátos eszközrendszer, amely a bűnmegelőzés sajátja, s így nehezen lesz megtalálható az a kapcsolódási pont, amely a biztonság és közbiztonság megeremtését szolgálja.

Sport a fair play jegyében

Az iskolai programoktól el nem választható, elsősorban hátrányos helyzetű fiataloknak kidolgozott program. Elképzelhető, hogy a negatív mintákat látva a családban nevelkedő gyermek is rossz utat választ. Az útválasztás motivációs tényezőktől is függ, de a céltalanság, a szeretethiány motiválatlansághoz, teljesítménycsökkenéshez és kudarcélményekhez vezet. Ezért tervezzük egy olyan program véghezvitelét, amelyhez csatlakozna a BRFK Bűnmegelőzési Osztály, fővárosi és vidéki javítóintézetek, fiatalkorúak börtöne, valamint speciális szakiskolák. Cél, hogy közös sportnap keretében megismerkedjenek egymással, megismerjék a zárt intézmények zárt világát, megismerjék egymás gondolkodásmódját, lássák a párhuzamos életutakat, és közben csapatépítés, hobbikeresés keretében sportoljanak (legyen szó labdarúgásról, asztaliteniszről vagy kosárlabdáról). A labdarúgó-, kosárlabda- vagy asztalitenisz-torna győztese motivációs célból díjat kapna, s ha még fővárosi labdarúgó-egyesületek is csatlakoznának az elképzeléshez, az addig céltalan fiatal előtt megnyílnának a sportakadémiák ajtóit.

Digitális megelőzés

A bűnmegelőzés tekintetében elengedhetetlen az információ átadása. Információátadás minél szélesebb nyilvánosságnak, minél látogatottabb fórumokon. Ennek egyik lehetősége az internet.* Az elérhetőség növelése érdekében a tervek között szerepel a közösségi oldalakon történő megjelenés, ez szakmai anyagok megosztására, információk beszerzésére is tökéletes választás lenne, a külföldi rendőrségek példája nyomán.

---

* A rendőrség anyagai, ajánlásai, programjai, elérhetőségei megtalálhatók a naprakész www.police.hu/brfk/bunmegelozes címen.

Összegzés

A 2010-es év legnagyobb fegyverténye a bűnmegelőzési munkát összefoglaló norma megteremtése volt. A 20/2010. ORFK utasítás tartalmazza mindazokat a szempontokat, szervezeti felépítést, tevékenységi kört, amely a prevenció hatékonyságát növelheti, keretet szabhat a megelőzési munkának. Feltételes módban fogalmazunk, hiszen a jogszabályban szereplő meghatározások, feladatok egy része még várat magára. A tanulmány elején részletezett tevékenységek a helyi szintű prevenció munkával teljesednének ki. A helyi szintű bűnmegelőzési munka azonban, mint a hatékony kapcsolatépítésre, tervezésre-szervezésre épülő munkák többsége, egész embert kíván. Egész ember a szó legnemeesebb értelmében. Kapcsolt munkakörben az ember nem tud a társszervekkel, civilszervezetekkel, oktatási intézményekkel és gyengébb érdekérvényesítő csoportokat képviselő szervezetekkel hatékonyan együttműködni, helyi szintű beavatkozást igénylő eseteket nyomon követni, tapasztalatokról, megelőzési módszerekről tájékoztatókat kiadni, helyi médiával naprakész kapcsolatot ápolni, megelőzési módszereket kidolgozni. Az eredményes prevenció munká alapjait fektette le a norma, amely meghatározta, hogy a kerületi rendőrkapitányságokon meg kell teremteni a függetlenített bűnmegelőzési előadó státusát, ennek hiányában a bűnmegelőzési koordinátor szerepkörét. Vannak helyi szervek, ahol már felismerték a bűnmegelőzési munka eredményét, hozadékát, és létrehozták a függetlenített státust, de sajnálatos módon teljességről még nem beszélhetünk. Víziónk egy bűnmegelőzési centrumokkal tarkított város, amelyben a kerületi rendőrkapitányságok függetlenített előadók útján tartják a kapcsolatot a lakossággal, valamint a területi szervek egységeivel. Központi szinten pedig naprakész kapcsolat alakul ki a kommunikációt, ifjúságvédelmi nyomozati munkát, valamint megelőzési tevékenységet ellátó egységek között. Az iménti kép és szervezeti álmok megteremtéséhez mindenképpen jó alap Budapest bűnmegelőzési koncepciója, amelynek elkészítésében szakmai együttműködő partnerként tevékenyen részt vett az osztályunk.

JOGSZABÁLYOK

1994. évi XXXIV. törvény a rendőrségről

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

115/2003. (X. 28.) OGY határozat a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról

2005. évi CXXXV. törvény a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről

17/2006. (XI. 24.) ORFK utasítás a Magyar Köztársaság Rendőrségének Drogstratégiájában rögzített feladatok egységes végrehajtásáról

32/2007. (OT 26.) ORFK utasítás a családon belüli erőszak kezelésével és a kiskorúak védelmével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtására

46/2007. (OT 30.) ORFK utasítás a prostitúcióval összefüggő jogsértések és az emberkereskedelem kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásáról

64/2007. (OT 34.) ORFK utasítás a rendőrség ifjúságvédelmi iskolai programjainak (DADA és Ellenszer) egységes végrehajtásáról

71/2007. (OT 35.) ORFK utasítás a Telefontanú-program rendőri feladatainak végrehajtásáról

17/2007. (III. 13.) IRM rendelet a rendőrség és a határőrség áldozatsegítő feladatairól

1035/2008. (V. 30.) kormányhatározat a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiája céljainak végrehajtásából származó 2008-ban megvalósítandó feladatokról

17/2007. (VII. 5.) BRFK intézkedés a Magyar Köztársaság Rendőrségének Drogstratégiájában rögzített feladatok egységes végrehajtásáról szóló 17/2006. (XI. 24.) ORFK utasítás végrehajtásáról

50/2008. (OT 29.) ORFK utasítás a rendőrség áldozatsegítő feladatairól

2009. évi LXXII. törvény a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távollattartásról

37/2009. (OT 22.) ORFK utasítás a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható ideiglenes megelőző távollattartás rendőrségi feladatainak végrehajtásáról

55/2009. (XI. 4.) BRFK intézkedés a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható ideiglenes megelőző távollattartás rendőrségi feladatainak végrehajtásáról szóló 37/2009. (OT 22.) ORFK utasítás BRFK szintű végrehajtására

9/2010. (II. 24.) BRFK intézkedés az áldozatsegítő feladatok fővárosi szintű végrehajtására

20/2010. (OT 10.) ORFK utasítás a rendőrség bűnmegelőzési tevékenységéről

22/2011. (X. 21.) ORFK utasítás az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv és a roma kisebbségi önkormányzatok közötti együttműködésről, kapcsolattartásról